

[Transcript] Forklart / Er Jens Stoltenberg fanget i Nato?

Men jeg har ikke vært ute alene utenfor huset mitt, utenvakter siden 17 oktober 2005. Etter 9 lange år i Brussel som NATOs generalsekretær, kan Jens Stoltenberg endelig begynne å pakke kufferten.

Eller kan han egentlig det?

For selv om han er ferdig med NATO, er det slett ikke sikkert at NATO er ferdig med Jens Stoltenberg.

Du hører på forklart fra Aftonposten, da vi forklarer deg en nyhet hver dag, i dag, om hva som skjer med NATO-sjefen, og hvem som tar over staffettpenen.

Jeg heter Synes Öholl, det er mandag 12. juni.

Det har kommet noen tegning på at Stoltenberg kanskje ikke skal heim med det første.

Rakel Haugenstrand er Europa korrespondent for Aftonposten.

En jobb som blant annet handler om å gå i gangene med NATO-sjefen Stab.

Derfor har hun fått med seg noen av disse tegne med.

Som at Stoltenbergs Stab-sjef trakk en søknad til det norske utenriksdepartementet, for de han har lovet å være ved Stoltenbergs side til tiden som NATO-sjef er over.

Og tidligere i vår, så fortalte noen andre i Stoltenberg sin stab meg at det vanskelig å planlegge å flytte i heim til Norge,

skal barna søke seg inn på Belgisk eller norsk skole til høsten.

Den rett nylige Norges besøk var Jens Stoltenbergest i politikpodkassen Aftonposten, da de hadde live show i mai.

Og da han fikk et spørsmål om hvordan livet blir etter NATO, så svarte han.

Men det er blitt fortalt at vi går ut om morgenen, altså pusser denne dusjen-tappelgjernet, går ut og setter det bak i bil, og bil ikke starter.

Da er det avkott generalsekte i NATO.

Og blir valgt inn som NATO-sjef, er ikke rett frem.

Det hele startet med en telefon fra The White House for Barack Obama som var presidenten, gav besked til regjeringen og Arne Stenbol om at det var lagt opp et løp for Jens Stoltenberg.

Et løp som skulle lede til at han fikk jobben som NATOs neste generalsekretær.

Dere der så kom den telefon fra Angela Merkels kontor, som også stilte seg bakforslaget.

Men selv om han hadde støttet fra Storbritannia, Tyskland og USA, så tog det lang tid før man var sikker på at jobben var i boks.

Og Angela Merkel var jo forbundskansler i Tyskland på den tiden, en annen viktig stemme å ha med på sin sida, hvis man skulle bli NATO-sjef.

Og så entede jo med at han fikk jobben.

Rakel, hvor stort var det at en normand ble generalsekretær i NATO?

Veldig stort. Det er sjefsjobben i verdens mektigste militære allianse.

Og oppfatningen på forhold var at det ville være omtrent umulig å få enda en generalsekretær fra Norden siden man skulle ta over for danske Anders Fogh Rasmussen.

Da Stoltenberg tok av jobben i 2014, så verden ganske anledes ut.

Barack Obama var president i USA, Storbritannia var med i EU, og det var fred i Europa.

Men Stoltenberg skulle få nok å bryne seg på.

Frankrikes president, Emmanuel Macron, omtalte NATO-alliansen som gjerne død, og det har brukt masse tid på å reparere skaden av.

Og så hadde det selvfølgelig vært tøft å jobbe med Ruslands invasjon av ukrainer, og at man i

[Transcript] Forklart / Er Jens Stoltenberg fanget i Nato?

forkant prøvde forhindre at det skulle skje.

Men vi lever igjen veldig mye farligere verden enn vi har gjort før.

Men den andre delen av det NATO gjør som får mye mindre av begge smøtt, det er å hindre at krigen blir en stor krig.

Men en av disse utfordringene er hård, kanskje vært å temme USAs tidligere president, Donald Trump.

Trump har blitt sett på som en løskanon, og man aldri visste om han dukk av på møte som sin av Trump, eller skryte Trump.

Han har skjeldt ut merkel, han har fyrt av meldinger på Twitter som ikke akkurat er diplomatiske, og det hele toppet seg på NATO-toppmøte i Bryssel i 2018, der han truer med å trekke USA ut av NATO,

der som ikke flere land skulle bidra mer over forstvarsbussjøttene sine.

Så Jens Stoltenberg har definitivt hatt nok å styre meg.

Stoltenberg har jo også blitt utfordret av andre statsledere som, for eksempel, Tyrkias president, hvordan har det gått?

Selvom Trump forstvent fra de kvite huset, så fikk Stoltenberg en verdig arvetager i Tyrkias stadiet med autoritære president.

Resupptype Erdogan.

Tyrkia er NATOs største europeiske land, og en veldig viktigaliert, men Erdogan er en ganske egen rådige som leder.

Han satt seg, for eksempel, på bakbenen av då Sverige skulle inn i NATO,

og det hadde skapt masse problemer og skytteltrafik mellom Sverige og Tyrkia.

Han er heller ikke spesielt ydmyk og mener at Tyrkia er viktigere for Europa enn Europa er for Tyrkia.

Men Stoltenberg har valgt å ta Erdogan sin alene gang på alle vår.

Han trekker som regel fram at Tyrkia er en viktigaliert.

Det er ingen andre land som har blitt ramme og så mange terrorangrepp som Tyrkia,

og de er også landet som huset av flestflykninger i Europa.

Og derfor er også Tyrkia et av de landene Stoltenberg har besøkt allermost.

Men hvilken egenskaper er det Stoltenberg har som gjør at han klarer å få til dialog med krevende ledere?

Det er nettopp det, og som er grunn til at denne fikk rollen i utgangspunktet,

at han fremstår samlande og klarer å ingå og kompromisse,

og på en måte tar de her konfrontasjonene som statsledarene gjerne tar i oppe på landet.

De velger Stoltenberg og tar bak lukka døret i stedet.

Og han setter seg da gjerne på i flie eller tåg og oppsøker statsledarene.

Det er de faktisk bor.

Om måten i en Stoltenberg har hantert disse utfordringene på,

gjorde at han ble spurt om å sitte lenger.

Først i 2017, så i 2019,

og i 2022 fikk han jobben som centralbankchef i Norge, og var ferdig i Bryssel.

Men så...

Abstaertes å trebo i dette næsere i skyttingene, i nye så mye litene gjester.

Invaderte Ruslan Ukraina.

[Transcript] Forklart / Er Jens Stoltenberg fanget i Nato?

Stoltenberg sa at han var veldig motivert for å begynne ny jobb som centralbankchef i Norge, og når det allerede sagt neit eller fortsette i natto to ganger, men da Ruslan invaderte Ukraina, så ble jeg pressig umulig å støye mot. Han sa at han følte at han ikke hadde noe valg for situasjonen i Europa, og var ekstremt alvarlig.

Men er han faktisk ferdig nå da?

Og i så fall, hvem skal ta over?

Nå haggler spekulasjonene.

Og i førige uke besøkte en av de heteste kandidatene til Vitehus.

Takk for så mye, Mr. President.

Det er veldig nice å se dere igjen, og å være her.

Etter 13 år som pilot, hoppet Kristine Lorang bokstavelig tallet i det.

Følte grunde drømmen og startet bastuppedriften Kuk Oslo,

og i dag kan hun skilte med 9 bastur og 32 ansatte.

Renskap er ikke det jeg er best på, så for meg er det opplagt at vi skal hjelpe her.

Vi har en regnskapsfører som forstår vår bransje,

og de hjelper oss å ta i bruk automatiseringen,

og alle de smarte løsningene som finnes i regnskapsprogrammet TripleTex.

Vi har brukt TripleTex sin oppstart, og kan genuint anbefale det til andre.

Nå kan du prøve det veldig fleksible regnskapsprogrammet

TripleTex gratis i 14 dager på TripleTex NO gratis.

Jeg har egentlig sin siste arbeidsdag 30. september.

Spekulasjonene rundt Kemp som kan ta overvesta fettspinnen har allerede sirkulert i flere måneder.

Det er flere kandidater som blir sett på som mer eller mindre aktuelle.

Svaret kan komme på et stort natotoppmøte i sommer,

for då skal alle statsledere samlas i Vilnius 11. og 12. juli.

En av de som blir trok i framno er den danske statsministerien Mette Fredriksen.

For da Mette Fredriksen besøkte Washington for i uke.

Til samtale med president Joe Biden i det ovale kontor.

Så begynte spekulasjonene.

Og journalistene hadde mange spørsmål.

Hvertfall da møte strakke ut en time på over tid.

Takk.

Hvorfor er Mette Fredriksen aktuelle kandidat?

Hvorfor er politiker på statslederne vår?

Og kjenne mange av de andre stats- og regjereingsleder i Alliansen.

Det som han taler for er at hun har mot butien, men ikke for her.

Hun har godt fått USA, og hun er kjent som en no-nonsense politiker.

Og så går det rett på sak.

Og mange veler å være trygg på å overlate møte ledelsen til hod.

Det ble også trok i frammåten å gå kvinne.

For Alliansen har aldri hatt noe kvinne eller generalsekretør før.

Som tidige blir det også peke på at i at det er riktig kandidat så skal det ikke ha noe seg.

[Transcript] Forklart / Er Jens Stoltenberg fanget i Nato?

Og kriseleder er erfaringen som statsminister under koronapandemien.
Og det også kan bli kjempeviktig.
Hva sier Mette Fredriksen selv om denne jobben?
Mette Fredriksen har jentet gang og sagt at det ikke er noe kandidat.
Sjøl etter møte med den amerikanske presidenten.
Og enkelt eksperter er i tvil om det faktisk blir Fredriksen.
Hvorfor det?
Det er dårlig timing for å få ordanna regjering i december.
Og en dansk leder Alliansen før Stoltenberg.
Og enkelt medlemsland peker på at det nå er andre landstur.
Hvem andre er det som er aktuelle kandidater?
Det er flere navn som har blitt kast rundt.
Statsministeren er i Spania og nederlande nemt.
Pedro Sanchez og Mark Rutte.
Men Spania er litt involveret i Grøyna.
Rutte har flere ganger avvist at han er aktuel.
Og i tillegg har den spanske statsministeren lyst ut 9. valg 23. juli.
Det er rett etter at natto-toppene er samlet i Vilnius.
Så har enkelt et truk i fram Kaya Kallas som Estland sin statsminister.
Men et motargument her er at landet er for haukaktig,
og for Rusland er de for haare mot Putin og Rusland.
Medlemslandene skal ønske seg en generalsekretær som er litt mer diplomatisk.
Men også for Kallas er timinger dårlig for hodanna sin 3. regjering i april i år.
Så den er veldig, veldig fersk.
Så har man også EU-kommissionens leder Ursula von der Leyen som er blitt trukket fram.
Og så har du også britiske Ben Wallace som er forsparelsminister.
Og han har sagt at kjefsråden i natto vil være fantastisk.
For å bli valg som generalsekretær i natto,
så må alle de 31 medlemslandene bli enige.
Og det krever en del lobbyvirksomhets.
To ting kan hjelpe deg for å kapre stillingen.
Det ene er å ha Joe Biden på din side.
Og erfaring i krisehontering.
Det har veldig masse å si hvem som leder natto.
Det er verdens viktigste militære allianste.
Og en generalsekretær må klare å samle de 31 medlemmene.
Personen må kunne håndtere uforsett i kriset,
og pleie forholdet til vanskelig statsledere.
Og sånn sett ha verkinkjønn, eller om de kommer fra Norden,
eller andre regioner som har sett seg, så lenger det riktig kandidat.
Nå er det mye uro og mange konflikter som natto må ta stilling til.
Og hva vil det få si for den som skal ta vir for stolten der?
Den som tar overgår rett inn i en veldig krevande rolle.
I ekstremt krevende tid.

[Transcript] Forklart / Er Jens Stoltenberg fanget i Nato?

Og derfor er det viktig å finne en kandidat som er statsleder, og som aldri har håndtert en kris eller to.

Og hvordan synlig er det at natto ber stolten der og må sitte enda lenger?

Det er vanskelig å se.

Men eksperterne mener at det er et par tungt veiende grunner for at han fortsetter.

For det første, så går Ukraina-krigen i en veldig viktig fase nå, med den lange vassle mot offensivene.

Og så har natto 75 års jubileum neste år.

Det kunne vært et ganske naturlig tidspunkt å runde opp.

Hva skal innstolten bare gjøre når han er ferdig natto?

Skjøel har han vært ganske tæv som hva han skal gjøre videre.

Han har spøkt om at han har permission for en stilling i statistisk sentralbryra, som han kan vende tilbake igjen til.

For det er jobbet jeg i to år og ble første konsulent.

Og det er den tennstmannsloven, så står det at du står på politiske verv, så har du automatisk permission for å la stillingen.

Så jeg nekker for å bli noe spank, så får jeg gå tilbake til bureau.

Det er overvært spekulasjoner rundt mulig toppjobb i Washington, både i verdensbanken og det internasjonale pengerfondet håller til der.

Men det er riktig nærhervist.

Hvis jeg prater med stolte meg, så vil han ikke svare på om han har fått nok en jobb tilbud.

Men han sa at han var helt sikker på at han kom til for mange muligheter når han kom tilbake til Norge.

Du har rørt en podcast fra Aftonposten.

Det var Europa-korrespondent Raquel Haugenstrand, som forklarte deg hva som kan skje med Natos generalsekretær.

Den du hørte er fra CNN, BBC, SVT, AP,

France24, India Today og Al Jazeera.

Denne episoden er laget av producent Olaf Eggersvik og Mai Synne Søholl.

Resten av forklart er Jenny Firland,

Philip A. Johannesborg,

Hanna Marie Maggesten og Anders Weberg.

Og husk at du kan høre på forklart hver ukedag helt gratis,

der du pleier å høre på podcast.

Vi er Aftonposten, Lars Glomnes.

Trina Eilatsen.

Kjø til Braggelig Aftonheim.

Sara Svarheim.

Og hver uke tar vi for oss det siste eller hvert fall det mer spennende i norsk politikk.

Og samfunnet hva?

Ja, vi har hørt på faktisk i 2015,

vi har hengt oss opp i ting i norsk politikk,

[Transcript] Forklart / Er Jens Stoltenberg fanget i Nato?

som ikke alltid er det viktigste,
men det er det som trenger oss mest.
Og du kan høre oss hver uke hos Bodmi eller i Aftonposten.